

Rêzimana pirtûka
HÎNKER
Asta Yekemîn
berhevkar: Zanyar

Alfabe

Tîpên girdek

A B C Ç D E Ê F G H I Î J K L M N O P Q R S Ş T U û V W X Y Z

Tîpên hûrdek

a b c ç d e ê f g h i î j k l m n o p q r s ş t u û v w x y z

Tîpên dengdar

b c ç d f g h j k l m n p q r s ş t v w x y z

Tîpên dengdêr

a e ê i î o u û

Pevdeng

xw

Cînavkên kesane yê tewandî

Cînavk	Mînak
Min	Navê min Rodî ye.
Te	Navê te Zelal e.
Wî (nêr)	Navê wî Serdar e.
Wê (mê)	Navê wê Rojda ye.
Me	Navên me Ronî û Besna ne.
We	Navên we Zelal û Şîlan in.
Wan	Navên wan Hawar û Derya ne.

Cînavkên kesane yê xwerû

Cînavk	Mînak
Ez	Ez ji Dêrîkê me.
Tu	Tu ji Qamîşlo yî.
Ew	Ew ji Dirbêsiyê ye.
Em	Em ji Amûdê ne.
Hûn	Hûn ji Efrînê ne.
Ew	Ew ji Kobanê ne.

Qertafên kesane

Cînavkên kesanê yên xwerû	Qertafên kesane
Ez	-im/me
Tu	-î/yî
Ew	-e/ye
Em	-in/ne
Hûn	-in/ne
Ew	-in/ne

Qertafên kesane

Cînavkên kesanê yên xwerû	xwendekar	Qertafên kesane
Ez		im.
Tu		î.
Ew		e.
Em		in.
Hûn		in.
Ew		in.

Cînavkên kesanê yê xwerû

Cînavk	mamoste	Qertafên kesane
Ez		me.
Tu		yî.
Ew		ye.
Em		ne.
Hûn		ne.
Ew		ne.

Cînavkên şanîdanê yê xwerû

Ev	(nêzîk)
Ev pênuş e.	(yekjimar)
Ev pênuş in.	(pirjimar)
Ew	(dûr)
Ew rojname ye.	(yekjimar)
Ew rojname ne.	(pirjimar)

Cînavkên pirsîyarî yê xwerû

Kî

Tu kî yî?

Ez Dilşa me.

Ew kî ye?

Ew Zîlan e.

Ew kî ne?

Ew Azad û Dîlan in.

Çi

Ev çi ye?

Ev lînûsk e. (yekjimar)

Ev çi ne?

Ev jêbir in. (pirjimar)

Ew çi ye?

Ew dep e. (yekjimar)

Ew çi ne?

Ew çente ne. (pirjimar)

Daçek

ji	Şermîn ji Bazîdê ye.
li	Ronahî li Amedê ye.
li ser	Çivîk li ser darê ne.
li ber	Zarok li ber malê ne.
li rex	Dibistan li rex dêrê ye.
li hember	Ew li hember zanîngehê ye.
dide	Xwendekar di fêrgehê de ne.
di bin.....de	Lênûsk di bin pirtûkê de ye.

Qertafên nebinavkirinê

Qertaf

Mînak

-ek (yekjimar)

Zarokek, pirtûkek, pê ûsek, darek

-in (pirjimar)

Zarokin, pirtûkin, pê ûsin, darin

Veqetandekên binavkirî

Veqetandek

Mînak

-a (yekjimar-mê)

Meta min

-ê (yekjimar-nêr)

Bavê min

Qertafên tewangê

Qertaf

Mînak

-ê (mê-yekjimar)

Bavê Dîlanê parêzer e.
Bavê wê parêzer e.

-î (nêr-yekjimar)

Diya Serhatî bijîşk e.
Diya wî bijîşk e.

-an (pirjimar)

Keça mêvanan nexweş e.
Keça wan nexweş e.

Veqetandekên nebinavkirî

Veqetandek

Mînak

-eke (mê/yekjimar)

Xwişkeke min heye.

-ekî (nêr/yekjimar)

Birayekî min heye.

-ine (pirjimar)

Hevaline min hene.

Dema Niha

Cînavk	qertafa dema niha	rayek	qertafa kesane	hevok
Ez	di	ç	im	Ez diçim / naçim.
Tu			î	Tu diçî / naçî.
Ew			e	Ew diçe / naçe.
Em			in	Em diçin / naçin.
Hûn			in	Hûn diçin / naçin.
Ew			in	Ew diçin / naçin.

Forma neyînî ya dema niha

lêker	qertafa dema niha	pêşgir	rayek	qertafa kesê/a yekemin	forma dema niha	neyiniya dema niha
bûn	di		b	im	dibim	nabim
anîn			În		fînim (dihînim)	nayînim
hêlan			hêl		dihêlim	nahêlim
gotin			bêj		dibêjim	nabêjim
xwarin			xw		dixwim	naxwim
hatin			hê		têm	nayêm
xwendin			xwîn		dixwînim	naxwînim
lîstin			lîz		dilîzim	nalîzim
şûştin			şa		dişom	naşom
gerîn			ger		digerim	nagerim
kirîn			kir		dikirim	nakirim
kişandin			kişîn		dikişînim	nakişînim
rabûn		ra	b		radibim	ranabim
vekirin		ve	k		vedikim	venakim
raketin		ra	kev		radikevim	ranakevim
wergerandin		wer	gerîn		werdigerînim	wernagerînim

Tewang

Qertafên tewangê	Mînak:(binavkirî)	Mînak:(nebinavkirî)
/-ê (mê)	Ez darê dibînim.	Ez darekê diçînim.
/-î (nêr)	Ew nanî dixwe.	Ew nanekî dikire.
/-an (pirjimar)	Em hevalan dibînin.	Ew hevalinan dibînin.

daçek

Li

Ez **li** Amûdê dijîm.

Ew firavînê **li** malê dixwe.

Bi

Dîlan **bi** serwîsê diçe dibistanê.

Serhat **bi** diya xwe re dipeyive.

Ji

Ez **ji** malê tîm.

Berfîn **ji** Kobanê ye.

Ew **ji** muzîkê hez dike.

Raweya Fermanî						
Lêker	Pêşgir	qertafa fermanê	Rayeka dema niha	Qertafên kesane	Forma fermanî	Forma neyînî
çûn		bi	çi	e (yekjimar) in (pirjimar)	biçe/biçin (here/herin)	meçe/meçin (mere/merin)
gotin			bêj		bibêje/bibêjin	mebêje/mebêjin
girtin			gir		bigire/bigirin	megire/megirin
kirîn			kir		bikire/bikirin	mekire/mekirin
doman din			domîn		Bidomîne/bido mînin	medomîne/medomînin
rakirin	ra	-	k		rake/rakin	rameke/ramekin
dagirtin	da		gir		dagire/dagirin	damegire/damegirin
neyîniyê ya raweya fermanî bi "ne-" yê jî pêk tê. Mînak: meçe-neçe/meçin-neçin						

neyîniyê ya raweya fermanî bi "ne-" yê jî pêk tê. Mînak: meçe-neçe/meçin-neçin

Lêkera alîkar "xwestin"

cinavkên kesane	lêkera alîkar	raweya merc û daxwaziyê
Ez	dixwazim / naxwazim	biçim.
Tu	dixwazî / naxwazî	biçî.
Ew	dixwaze / naxwaze	biçe.
Em	dixwazin / naxwazin	biçin.
Hûn	dixwazin / naxwazin	biçin.
Ew	dixwazin / naxwazin	biçin.

Raweya merc û daxwaziyê

Ez

dixwazim

tu

biçî.

ew

biçe.

em

biçin.

hûn

biçin.

ew

biçin.

Raweya Bilanî (kesên sêyem)

bilanî	Kesê sêyem	forma fermanî
Bila	ew	biçe/biçin
		bixwaze/bixwazin
		bigire/bigirin
		bibe/bibin

Payeya rengdêran

Rengdêr	Hevrûkirin	Payeya berztirîn
mezin	mezintir	mezintirîn / herî mezin
biçûk	biçûktir	biçûktirîn / herî biçûk
nizm	nizmtir	nizmtirîn / herî nizm

Karîn

Cînavkên kesane	Lêkera alîkar	Raweya merc û daxwaziyê
Ez	dikarim/nikarim	bibezim.
Tu	dikarî /nikarî	bibezî.
Ew	dikare/nikare	bibeze.
Em	dikarin/nikarin	bibezin.
Hûn	dikarin/nikarin	bibezin.
Ew	dikarin/nikarin	bibezin.

Divêfî

Divê

ez bixebitim.

tu bixebitî.

ew bixebite.

em bixebitin.

hûn bixebitin.

ew bixebitin.

Hin lêkerên hevedudanî

ji ber	kirin	ji ber kirin
li xwe	kirin	li xwe kirin
hîn	bûn	hîn bûn
hîn	kirin	hîn kirin
qelew	bûn	qelew bûn
ji xwe	kirin	ji xwe kirin
paqij	kirin	paqij kirin
şerm	kirin	şerm kirin
alîkarî	kirin	alîkarî kirin

Hin lêkerên hevedudanî

lêkolîn	kirin	lêkolîn kirin
ders	dan	ders dan
li dar	xistin	li dar xistin
nîqaş	kirin	nîqaş kirin
beşdar	bûn	beşdar bûn
gotûbêj	kirin	gotûbêj kirin
dem derbas	kirin	dem derbas kirin